M. POIARES MADURO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. május 4. [1]

1. A jelen kérelemmel az Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt (Ausztria) lényegében a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány XIII. melléklete 6. fejezete 2. pontjának értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjeszt elő [2].

I – Az alapeljárás tényállása, a jogi háttér és a Bíróság elé terjesztett kérdések

2. Pontosabban arról van szó, hogy Ausztria alkalmazhat-e olyan szabályozást, amely szerint a jövedékiadó-mentességet a Szlovéniából behozott cigarettákra vonatkozóan 25 darabban korlátozzák, amennyiben azokat az Ausztriában lakóhellyel rendelkezők személyi poggyászukban közvetlenül szárazföldi határon vagy Szlovéniából belső vizeken viszik be ezen ország területére.

3. E kérelmet az Ausztriában lakóhellyel rendelkező A. Valeško által indított eljárás keretében terjesztették elő, a Zollamt Klagenfurtnak (klagenfurti vámhivatal, a továbbiakban: vámhivatal) 200 darab Szlovéniából származó cigaretta 2004. július 10-én osztrák területre történő behozatalára vonatkozó határozata ellen, amellyel a vámhivatal elutasította a 200 szál cigarettára vonatkozó jövedékiadó-mentességet, és a 25 szál cigarettára alkalmazandó jövedékiadó-mentességet meghaladó 175 cigarettára jövedéki adó megfizetésére kötelezte.

4. Az A. Valeško által behozott 175 szál cigarettára vonatkozó mentességet elutasító határozat a dohánytermékek adóztatásáról

1 – Eredetei nyelv: portugál.

2 – HL 2003. L 236., 33. o. (a továbbiakban: csatlakozási okmány).

szóló, 1994. augusztus 31-i törvényen (Tabaksteuergesetz) [3], különösen annak 29a. §-án alapult.

5. A TabStG 29. §-ának (1) bekezdése mindenekelőtt kimondja, hogy „a magán, nem pedig kereskedelmi célra szánt, a természetes személy saját szükségletére valamely másik tagállamban szabad áruforgalomban beszerzett és az adóterületre saját maga által behozott dohánytermékek adómentesek."

6. A TabStG 29a. §-a továbbá előírja, hogy:

„1. A 44f. § (2) bekezdésében meghatározott átmeneti időszak alatt a 29. § szerinti jövedéki adó alóli mentesítés az adóterületre az utazók személyi poggyászában behozott dohánytermékek tekintetében

[...]

3 – Az illetékek módosításáról szóló, 2003. december 19-i törvénynyel (Abgabenänderungsgesetz) (BGBl. I., 124/2003) módosított törvény (BGBl. I., 704/1994, a továbbiakban: TabStG).

(3) 200 cigarettára korlátozódik a Lett Köztársaságból, a Litván Köztársaságból, a Magyar Köztársaságból, a Lengyel Köztársaságból, a Szlovén Köztársaságból és a Szlovák Köztársaságból történő beutazás esetén.

2. Az (1) bekezdéstől eltérően az olyan utazók személyi poggyászában behozott dohánytermékek tekintetében, akiknek a szokásos tartózkodási helye az adóterületen van, és akik az adóterületre közvetlenül szárazföldi határon vagy a belföldi vizeken lépnek be, a 44f. § (2) bekezdésében meghatározott átmeneti időszak alatt,

[...]

(2) a Szlovák Köztársaságból, a Szlovén Köztársaságból és a Magyar Köztársaságból történő beutazás esetén a jövedékiadó-mentesség 25 darab cigarettára korlátozódik".

7. A TabStG 44f. § (2) bekezdésének 4. pontja szerint a 29a. § az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló szerződéssel egyidejűleg lép hatályba, és a Szlovén Köztársaság tekintetében 2007. december 31-ig tartó átmeneti időszakra érvényes.

8. Az 1995. január 5-i Verbrauchsteuerbefreiungsverordnung [4] (jövedéki adó alóli mentesítésről szóló rendelet) 3a. §-a szerint:

„1. A jelen rendelet alkalmazási területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező, és az Európai Unió tagállamaitól, valamint az EFTA-tagállamoktól eltérő államokkal közös szárazföldi határon az alkalmazási területre belépő utazók személyi poggyászában behozott dohányáruk tekintetében a jövedékiadó-mentesség:

1. 25 cigarettára korlátozódik.

[...]

2. Az (1) bekezdés nem vonatkozik azokra a dohánytermékekre, amelyeket bizonyíthatóan az alkalmazási területen vagy az Európai Unió valamely másik tagállamában, adójogilag szabad áruforgalomban szereztek be, és amelyek tekintetében nem került sor a jövedéki adó visszatérítésére vagy megfizetésére.

3. Az (1) bekezdés a samnauntali svájci vámszabad területről behozott dohánytermékekre is alkalmazandó.

[...]"

9. A. Valeško panaszt nyújtott be a vámhivatalnak a 25 cigarettára alkalmazandó mentességet meghaladó 175 cigarettára való jövedéki adó megfizetésére kötelező határozata ellen, azzal érvelve, hogy a TabStG 29a. §-ában előírt 25 cigarettára korlátozott jövedékiadó-mentesség ellentétes a közösségi joggal. 2004. december 17-i határozatával a vámhivatal a panaszt, mint megalapozatlant elutasította.

10. A. Valeško ez utóbbi határozattal szemben keresettel fordult az Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurthoz, amely előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A [csatlakozási] okmány XIII. melléklete 6. fejezetének 2. pontjában foglalt rendelkezéseket, amelyek szerint a jövedékiadó-köteles termékekre vonatkozó általános rendelkezésekről és e termékek tartásáról, szállításáról és ellenőrzéséről szóló, 1992. február 25-i 92/12/EGK tanácsi irányelv [HL L 76., 1. o.] 8. cikkének sérelme nélkül, és a Bizottság értesítését követően a fenti

4 – BGBl. 3/1995. E rendeletet 1997. július 1-jétől kezdődő hatállyal módosította az 1997. június 19-i Verordnung: Änderung der Verbrauchsteuerbefreiungsverordnung (a jövedéki adó alóli mentesítésről szóló rendeletet módosító rendelet) (BGBl. II., 162/1997).

eltérés alkalmazásának ideje alatt a tagállamok a harmadik országból származó importra alkalmazottal azonos mennyiségi korlátozást »tarthatnak fenn« a Szlovéniából a területükre kiegészítő jövedékiadó-fizetési kötelezettség nélkül behozható cigaretta vonatkozásában, úgy kell e értelmezni a »fenntarthatnak« kifejezés tekintetében, hogy a Szerződés e rendelkezései megengednek olyan mennyiségi korlátozásokat, amelyek valamely tagállamban – többek között – a Szlovén Köztársaság csatlakozásáig hatályosak voltak a Szlovén Köztársasággal mint harmadik állammal szemben?

2) Ha a Bíróság azon az álláspontón lenne, hogy a Szerződés szóban forgó rendelkezéseit nem úgy kell értelmezni, hogy azok megengednek olyan mennyiségi korlátozásokat, amelyek valamely tagállamban – többek között – a Szlovén Köztársaság csatlakozásáig hatályosak voltak a Szlovén Köztársasággal mint harmadik állammal szemben:

Úgy kell-e értelmezni az EK 23., az EK 25. és az EK 26. cikket, hogy valamely tagállam azon szabályozása, miszerint az azon dohányárukra vonatkozó jövedékiadó-mentesség, amelyek azon utazók személyi poggyászában találhatók, akiknek szokásos lakóhelye a tagállam adóterületén van, és közvetlenül szárazföldi határon vagy belső vizeken utaznak be az ország adóterületére, 25 szál cigarettára korlátozódik meghatározott egyéb tagállamokból történő belépés esetén, nem ellentétes az áruk szabad mozgásának elvével, amennyiben az ilyen korlátozás kizárólag valamely harmadik ország (Svájc) vámszabad területe tekintetében létezik, és ugyanakkor megengedett, hogy minden más harmadik országból 200 szál cigarettát hozzanak be jövedékiadómentesen ebbe a tagállamba?"

11. E kérdések alapján a Bíróságnak a közösségi jog több kérdését kell értelmeznie, nevezetesen és elsőként a csatlakozási okmány XIII. melléklete 6. fejezetének 2. pontját, amely kimondja, hogy:

„[...]

A 92/79/EGK irányelv 2. cikkének (1) bekezdésétől eltérve, 2007. december 31-ig Szlovénia elhalaszthatja az 1000 szálra megállapított 60 eurós általános jövedékiadó-minimum alkalmazását a legkeresettebb árkategóriájú cigaretták vonatkozásában, ha jövedékiadó-kulcsait ebben az időszakban fokozatosan hozzáigazítja az irányelvben meghatározott általános jövedékiadó-minimumhoz.

A [...] 92/12/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének sérelme nélkül, és a Bizottság értesítését követően, a fenti eltérés alkalmazásának ideje alatt a tagállamok a harmadik országból származó importra alkalmazottal azonos mennyiségi korlátozást tarthatnak fenn a Szlovéniából a területükre kiegészítő jövedékiadó-fizetési kötelezettség nélkül behozható cigaretta vonatkozásában. Az e lehetőséggel élő tagállamok lefolytathatják a szükséges ellenőrzéseket, feltéve. hogy ezek nem érintik a belső piac megfelelő működését."

12. A 92/12/EGK irányelv 8. cikke előírja, hogy „a magánszemélyek által saját használatra beszerzett és általuk elszállított termék esetében a belső piacot szabályozó alapelv alapján a jövedéki adót a beszerzés helye szerinti tagállamban kell felszámítani".

13. A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló, 1983. március 28-i 918/83/EGK tanácsi rendelet [5] 45. cikkének (1) bekezdése alapján:

A 46–49. cikkektől függően, azok az árucikkek, amelyeket a harmadik országból érkező utasok személyi poggyásza tartalmaz, importvámoktól mentesen hozhatóak be, feltéve, hogy az ilyen import nem kereskedelmi jellegű.

14. A cigaretták tekintetében a 918/83/EGK rendelet 46. cikke (1) bekezdésének a) pontja 200 darabban határozza meg azt a maximális mennyiséget, amelyre a 45. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott mentesség alkalmazható.

15. A rendelet 49. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok csökkenthetik a vámmentesen behozható árucikkek értékét és/vagy mennyiségét, ha azokat a következő személyek importálják:

– a határ menti területen lakók,

– a határ menti ingázók,

5 – HL L 105., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 1. kötet, 419. o.

– a harmadik ország és a Közösség között használt közlekedési eszközök személyzete.

[...]"

16. A nemzetközi utazás során alkalmazott import forgalmi és jövedéki adó alól nyújtott mentességre vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedés által megállapított rendelkezések összehangolásáról szóló, 1969. május 28-i 69/169/EGK irányelvnek [6] az 1978. december 19-i 78/1033/EGK negyedik irányelv [7] és az 1994. február 14-i 94/4/EK irányelv [8] módosításaiból eredő változata a következőképp rendelkezik:

„A harmadik országok és a Közösség országai közötti utazás során a forgalmi és a jövedéki adó alóli behozatali vámmentesség az utazók személyes [helyesen: személyi] poggyászában lévő árukra vonatkozik, ha ez a behozatal nem kereskedelmi jellegű, és ha az áruk teljes értéke személyenként nem haladja meg a 175 ECU-t."

6 – HL L 133., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 8. o., a továbbiakban: 69/169/EGK irányelv.

7 – HL L 366., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet 1. kötet 73. o.

8 – HL L 60., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 253. o.

17. A 69/169/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében valamennyi tagállam az importált cigaretta forgalmi és jövedéki adója alól nyújtott mentesség vonatkozásában 200 darabos mennyiségi korlátozást vezet be.

18. Ugyanezen irányelv 5. cikke előírja, hogy:

„(1) A tagállamok az adómentesen behozható áruk értékét és/vagy mennyiségét a 2. cikkben és a 4. cikk (1) bekezdésének II. oszlopában szereplő értékek és/vagy mennyiségek egytizedéig csökkenthetik abban az esetben, ha az ilyen árukat az importőr tagállam határövezetében vagy a szomszédos tagállam határövezetében lakó személyek, a határövezetben dolgozó személyek vagy nemzetközi utazásban alkalmazott közlekedési eszközök személyzete hozza be egy másik tagállamból.

Az alábbiakban felsorolt áruk tekintetében azonban az adómentesség a következő lehet:

a) dohánytermékek

cigaretta: 40 darab

[...]

2. A tagállamok alacsonyabb korlátokat is bevezethetnek az adómentesség alá tartozó áruk értékére és/vagy mennyiségére vonatkozóan, amennyiben azokat a határövezetben lakó személyek, a határövezetben dolgozó személyek vagy harmadik országok és a Közösség közötti utazásban alkalmazott közlekedési eszközök személyzete hozza be harmadik országból.

[...]

8. A tagállamok csökkenthetik a 4. cikk (1) bekezdésének a) és d) pontjában említett áruk mennyiségét a tagállamok valamelyikébe harmadik országból érkező utazók esetében."

II – Jogi elemzés

19. Az alkalmazandó osztrák jog rendelkezéseiből következik, hogy a Szlovéniából Ausztriába szárazföldön vagy belső vizeken belépő, Ausztriában lakóhellyel rendelkező és személyes használatra cigarettát behozó személyek 25 darabig terjedő jövedékiadó-mentességet élveznek. Ellenben, ha ugyanezen személyek szintén személyes használatra harmadik országból hozzák be a cigarettát – kivéve a samnauntali vámszabad területet –, az alkalmazandó mentesség 200 cigaretta.

20. Az osztrák szabályozás tehát 25 szál cigarettára korlátozódó jövedékiadó-mentességet alkalmaz egy tagállamból, jelen esetben a Szlovén Köztársaságból származó behozatalra, amely alacsonyabb mint a harmadik országból származó importra alkalmazandó 200 cigarettáig terjedő mentesség, a samnauntali vámszabad területet kivéve, amely valójában a Szlovén Köztárasasághoz hasonló helyzetben van. Valamely tagállamból, jelen esetben a Szlovén Köztársaságból utazók által Ausztriába történő cigarettabehozatalra kedvezőtlenebb szabályok irányadók, mint majdnem az összes harmadik országból származó cigarettabehozatalra.

21. E szemszögből vizsgálva az ügyben szembetűnő megkülönböztetés mutatkozik valamely tagállamból, jelen esetben a Szlovén Köztársaságból származó dohányimporttal szemben a harmadik országból utazók által behozott dohányhoz képest, a samnauntali vámszabad területet kivéve.

22. A közösségi jog azonban objektíven indokolhatja és kifejezetten lehetővé teheti az ilyen egyenlőtlen bánásmódot. E tekintet-

ben emlékeztetni kell arra, hogy a csatlakozási okmány XIII. mellékletének 6. fejezete kifejezetten előírja, hogy „[...] a tagállamok a harmadik országból származó importra alkalmazottal azonos mennyiségű korlátozást tarthatnak fenn a Szlovéniából a területükre kiegészítő jövedékiadó-fizetési kötelezettség nélkül behozható cigaretta vonatkozásában".

III – Az első kérdés

23. A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésének középpontjába a csatlakozási okmány XIII. melléklete 6. fejezetének 2. pontjában megjelenő „fenntartani" kifejezés értelmezését állítja. Annak meghatározásáról van szó, hogy e kifejezés lehetővé teszi-e olyan mennyiségi korlátozások fenntartását, amelyeket Ausztriában alkalmaztak a Szlovén Köztársaság csatlakozásáig ezen országgal mint harmadik országgal szemben, vagy ellenkezőleg, e kifejezést úgy kell érteni, hogy fenntarthatók olyan mennyiségi korlátozások, amelyek jelenleg Ausztriában alkalmazandók harmadik országokkal szemben.

24. Mindenesetre függetlenül attól a ténytől, hogy a „fenntartani" kifejezés a 6. fejezetben a múltra vagy a jelenre vonatkozóan értelmezendő, annak meghatározása a lényeges, hogy melyek azok a mennyiségi korlátok, amelyeket a közösségi jog szerint a tagállamok alkalmazhatnak a harmadik országból származó cigarettabehozatalra a jövedéki-adó-, a hozzáadottértékadó- vagy vámmentesség tekintetében. A választ e kérdésre a 69/169/EGK irányelv és a 918/83/EGK rendelet adja meg. A 69/169/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjából és a 918/83/EGK rendelet 46. cikke (1) bekezdésének a) pontjából következik, hogy a mentesség elviekben 200 szál cigarettára vonatkozik. A 69/169/EGK irányelv 5. cikke és a 918/83/EGK rendelet 49. cikkének (1) bekezdése szerint azonban a tagállamoknak lehetősége van ezen mennyiségi importkorlátozás csökkentésére.

25. E tekintetben különösen jelentős a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése, amely szerint „a tagállamok csökkenthetik a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett áruk mennyiségét", tehát a forgalmiadó- és jövedékiadó-mentesség alá tartozó 200 szál cigaretta mennyiségét „a tagállamok valamelyikébe harmadik országból utazók esetében".

26. A szóban forgó, a jövedékiadó-mentesen behozható mennyiséget 25 szál cigarettára korlátozó osztrák szabályozást ugyanis ezen 5. cikk (8) bekezdése alapján valósították meg. Márpedig a jelen ügy középpontjában szereplő ezen rendelkezés értelmezése szempontjából kevéssé számít, hogy a Szlovén Köztársaság csatlakozása előtti vagy utáni

időszakot vizsgáljuk. Először a 69/169/EGK irányelv 5. cikke (8) bekezdésének értelmezésével foglalkozom annak meghatározása érdekében, hogy az lehetővé teszi-e a tagállamok számára egy, a jelen esetben szereplőhöz hasonló szabályozás elfogadását kizárólag bizonyos harmadik országok tekintetében.

27. E tekintetben a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó osztrák szabályozás összeegyeztethetetlen a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdésével. A fenti szabályozás már a Szlovén Köztársaság csatlakozása előtt ellentétes volt a közösségi joggal. E feltevés alapján a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése lehetővé tette, hogy a tagállamok 200 cigaretta alá csökkentsék a mentességet, de kizárólag egységesen, harmadik országok közötti különbségtétel nélkül. Az a tény, hogy a szóban forgó osztrák szabályozás majdnem minden harmadik ország esetében 200 cigarettára adja meg a mentességet, míg mások (jelenleg egyedül a samnauntali vámszabad terület) esetében a mentesség 25 szál cigarettára korlátozódik, megkülönböztetésnek minősül, amelyet a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése alapján nem lehet elfogadni. Ezen utóbbi rendelkezést a különböző harmadik országok közötti hátrányos megkülönböztetést tiltó nemzetközi kereskedelmi jogi elvre tekintettel kell értelmezni.

28. A Bizottság szerint Ausztria nem volt jogosult olyan, a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdésében nem szereplő szabályozást elfogadni, amely a személyeknek csupán egy csoportjára nézve korlátozta 25 cigarettára a mentességet, nevezetesen a Szlovákiából, Szlovéniából, Magyarországról vagy a samnauntali vámszabad területről szárazföldön vagy belső vízi úton Ausztriába belépő, ott lakóhellyel rendelkező személyekre.

29. Nem osztom a Bizottság feltevését. Még ha a nemzetközi kereskedelmi jogban létezik is a harmadik országok közötti hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve [9], amelyre tekintettel kell értelmezni a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdését, ez nem jelenti azt, hogy minden eltérő bánásmód tiltott lenne. Egy ilyen bánásmódot objektív okok indokolhatnak, amelyek kizárják azt, hogy ténylegesen megkülönböztetés álljon fenn. A jelen esetben különösen el kell ismerni a tagállamok azon lehetőségét, hogy a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése alapján a dohány jövedékiadó-rendszere tényleges érvényesülésének fenntartásához szükséges olyan intézkedéseket fogadjanak el, amelyek gyakran az egészségvédelem indokolja.

30. Az 5. cikk (8) bekezdése alapján elfogadott intézkedések azonban nem minősülhet-

9 – Lásd különösen az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény I. cikkének (1) bekezdését (a továbbiakban: GATT).

nek a tagállamok közötti önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetésnek [10]. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy nem ez az eset áll fenn a szóban forgó osztrák szabályozásnál. Amint azt az osztrák kormány az észrevételeiben fenntartja, objektív okok indokolják, hogy – a közösségi jognak megfelelően – az osztrák szabályozás által elfogadott mentességnek a 25 szál cigarettára történő korlátozása ne terjedjen ki minden harmadik országra és minden utasra lakóhelyük szerinti különbségtétel nélkül.

31. Elsőként meg kell jegyezni, hogy a 69/169/EGK irányelv 5. cikke (8) bekezdésének megszövegezése elég tág jellegű. E szövegből következik, hogy a tagállamok megállapíthatnak 200 szál cigarettát meg nem haladó mentességet a harmadik országból érkező utazók általi behozatal esetén. Van tehát egy kifejezetten ezen irányelv rendelkezésével a tagállamok számára elismert általános lehetőség, konkrétan a jövedékiadó-mentesen behozható dohánytermékek mennyiségi korlátainak csökkentésére [11]. Az 5. cikk (8) bekezdése tehát nem írja elő a tagállamoknak, hogy különbségtétel nélkül, ugyanolyan módon csökkentsék a mennyiségi korlátokat minden harmadik ország és minden utas esetében. Ezért meg kell vizsgálni, hogy a 69/169/EGK irányelv és különösen az 5. cikk (8) bekezdésének céljaira figyelemmel jelen esetben van-e objektív indoka a harmadik országok közötti és az utasok csoportjai közötti eltérő bánásmódnak.

32. Ami az 5. cikk (8) bekezdésének a 69/169/EGK irányelv általános rendszerében való létjogosultságát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelvnek általában a harmadik országból érkező utazók nemzetközi utazásának megkönnyítése a célja azáltal, hogy a személyi poggyászban lévő áruk vámkezelését könnyíti [12]. Ezen eredmény érdekében a fenti irányelv meghatározza a mennyiségi korlátokat vagy értékhatárokat, amelyek alatt a harmadik országból érkező utazók forgalmiadó- és jövedékiadó-mentesen hozhatnak be árukat a személyi poggyászukban.

33. Az 5. cikk azonban előírja, hogy a tagállamok korlátozhatják az irányelv 2. és 4. cikkében a harmadik országból származó behozatalra előzetesen és általánosan meg-

10 – Lásd a GATT-nak a Kereskedelmi Világszervezet tagjai számára a GATT szabályaitól való eltérést lehetővé tevő általános kivételeire vonatkozó XX. cikkét.

11 – Emlékeztetni kell arra, hogy „a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok a 69/169/EGK irányelv által szabályozott területen csak maga az irányelv rendelkezései által elismert korlátozott hatásköröket tartják meg" (a 96/91. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1992. június 9-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-3789. o.] 10. pontja és a hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

12 – A C-394/97. sz. Heinonen-ügyben 1999. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-3599. o.] 24. és 25. pontja). Saggio főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó indítványának 16. pontja szerint mind a 69/169/EGK irányelv, mind a 918/83/EGK rendelet „biztosítja a személyeknek azt a jogot, hogy a tagállamok területére meghatározott mennyiségű, vámok, forgalmi adó és jövedéki adó alól mentes árut hozzanak be, ha ezen behozatal nem kereskedelmi jellegű. Nyilvánvalóan olyan intézkedésekről van szó, amelyek célja egyrészt az utazók nemzetközi kereskedelmének megkönnyítése és másrészt a tagállamok vámszolgálatai feladatának egyszerűsítése".

állapított korlátokat. A tagállamok ilyen korlátozási lehetősége kivételes jellegű a 69/169/EGK irányelvben követett azon általános célhoz képest, hogy az áruk behozatalakor a vámkezelési formaságok egyszerűsítésével könnyítsék az utazók nemzetközi utazását. Az 5. cikkben előírt kivételek keretében szerepel a (8) bekezdésben a tagállamoknak biztosított azon lehetőség, hogy két termék, nevezetesen a dohány és a kávé, illetve kávékivonat és -eszencia esetében korlátozzák a mennyiségi importkorlátokat.

34. Igaz, hogy az 5. cikk (2) bekezdése előírja, hogy „a tagállamok alacsonyabb korlátokat is bevezethetnek az adómentesség alá tartozó áruk értékére és/vagy mennyiségére vonatkozóan", amennyiben az árukat harmadik országokkal történő határokon átnyúló utazás keretében hozzák be. Egy ilyen rendelkezésből azonban nem következik, hogy az 5. cikk (8) bekezdése ne szolgálhatna a szóban forgó osztrák szabályozáshoz hasonló szabályozás alapjául. A (8) bekezdés ugyanis csak bizonyos termékekre vonatkozik, nevezetesen a dohányra és a kávéra. Különös jelleget ölt az árukra általánosan alkalmazandó szélesebb hatályú (2) bekezdéshez képest. Így a (2) bekezdés léte nem akadályozza, hogy a (8) bekezdés alapján elfogadott szabályozás is figyelembe vegye az utazók által behozott dohány vagy kávé származási államának földrajzi közelségére vonatkozó megfontolásait. A tagállam figyelembe vehet ilyen megfontolásokat, amikor úgy határoz, hogy csökkenti az adómentesen behozható cigaretta mennyiségét annak érdekében, hogy fellépjen a nagyon alacsony jövedékiadó-mérték alá tartozó cigaretta vásárlása céljából történő, harmadik országokba irányuló rövid időtartamú, határokon átnyúló utazásokkal szemben.

35. Az 5. cikk (8) bekezdésében előírt mennyiségi importkorlátozások csökkentése lehetőségének létjogosultsága az érintett termékek sajátosságaiból és a fogyasztásukra vonatkozó eltérő nemzeti hozzáállásból ered. Olyan termékekről van szó – a dohány, a kávé vagy kávékivonat és -eszencia –, amelyek árai között nagy különbségek lehetnek az egyes tagállamokban a jelentősen eltérő adózás miatt, különösen a rájuk vonatkozó jövedéki adó terén [13]. Így van ez különösen a dohánytermékek esetében. Még ha az állam által a magasabb jövedéki adó elfogadása során követett célok nagyon eltérők is lehetnek, a fogyasztás visszaszorításának az egészség védelméhez kötődő célja teljes mértékben jogszerű [14]. Ugyanis, ami kifeje-

13 – A kávéra jelenleg öt tagállam vet ki jövedéki adót. E tekintetben lásd a harmadik országból beutazó személyek által importált áruk után fizetendő hozzáadottérték-adó és jövedéki adó alóli mentesítésről szóló, a Bizottság által előterjesztett tanácsi irányelvjavaslatot (COM(2006) 76 végleges, 5. o.).

14 – Ismeretes, hogy a jövedéki adó a fogyasztásra kivetett közvetett adó, amelynek egyrészt a kincstár számára bevételt jelentő költségvetési célja van és másrészt bizonyos termékek fogyasztásától való eltérítés, egészségvédelmi célból. A jövedéki adó e kettős céljának elismerése látható a C-434/97. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2000. február 24-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-1129. o.) 19. pontjában és Saggio főtanácsnok ugyanazen ügyben előterjesztett indítványának 13. pontjában. Lásd Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok indítványát a Van de Water-ügyben (a C-325/99. sz. ügyben 2001. április 5-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-2729. o.] 25. pontja).

zetten a dohánytermékeket illeti, az adókivetés – amint azt a Közösség kifejezetten elismeri – hatékony eszköznek minősül a fogyasztástól tartózkodásra és így a lakosság védelmére [15].

36. Ebből következik, hogy a tagállamok a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése alapján jogosultak olyan intézkedéseket elfogadni, amelyek elkerülhetővé teszik, hogy a dohánytermékek adóztatási politikája megbukjon. Ha e tagállamokban lakóhellyel rendelkező személyek könnyen átjuthatnak olyan harmadik országba, amely a cigarettára nagyon alacsony adót vet ki – mivel nem kell betartania a 92/79/EGK irányelv [16] 2. cikkében előírt átfogó minimális jövedéki adó mértéket –, és sokkal alacsonyabb áron vásárolhatnák és hozhatnák be e termékeket, az egyértelműen érintené a cigarettafogyasztás visszaszorítására irányuló ezen adópolitika hatékonyságát.

37. Az Osztrák Köztársaságnak tehát a 69/169/EGK irányelv 5. cikke (8) bekezdésének szövegével és szellemiségével teljes összehangban lehetőséget kell adni a *csak* bizonyos harmadik országból szárazföldön érkező utazók által behozott cigaretta mennyiségi importkorlátjának 25 szálra történő csökkentésére. Továbbá a csökkentett adómentességgel érintett utazók csak azok lehetnek, akik Ausztriában lakóhellyel rendelkeznek, mivel ők a tagállam által jogszerűen védeni kívánt, dohánytermékre vonatkozó adópolitika címzettjei.

38. Lehetséges tehát a jelen esetben megkérdőjelezett eltérő bánásmód objektív indokolása. Ezen indok két elem együtteséből ered: a közösségi jog által a cigarettára megállapított minimális adómértékkel egyenlő adómérték hiánya azokban az országokban, ahol az eltérő bánásmód alkalmazandó, és ezen országoknak Ausztriához való földrajzi közelsége, amely az ott lakóhellyel rendelkező személyek rövid időtartamú utazásainak kedvez cigaretta vásárlása céljából.

39. Amennyiben e körülmények ténylegesen fennállnak – mint az a jelen esetben úgy tűnik, így van –, a bizonyos szomszédos országokat érintő, az Ausztriával nem szomszédos országokhoz képest eltérő bánásmód –, vagy még ha szomszédosak is, ám a közösségi jog által létesített minimális adómértéket meghaladó adót vetnek ki a cigarettára – objektíven indokolt.

15 – A 2003. május 21-én Genfben aláírt és a 2004. június 2-i 2004/513/EK tanácsi határozattal (HL L 213., 8. o.) jóváhagyott WHO Dohányzásellenőrzési Keretegyezmény 6. cikke kimondja, hogy „a Felek elismerik, hogy az ár- és adóintézkedések hatásos és fontos eszközei a dohányfogyasztás csökkentésének [...]".

16 – A cigaretták adójának közelítéséről szóló, 1992. október 19-i 92/79/EGK tanácsi irányelv (HL L 316., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 202. o). E 2. cikk a 2002. február 12-i 2002/10/EK tanácsi irányelvvel (HL L 46., 26. o. ; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 35. kötet, 182. o) bevezetett módosítást követően a következőképpen szól: „Minden tagállam átfogó minimális jövedéki adót alkalmaz (természetes mértékegységben meghatározott (specifikus) adó, plusz értékarányos (ad valorem) adó, ide nem értve a hozzáadottérték-adót), amely a (valamennyi adót magában foglaló) kiskereskedelmi eladási ár 57%-ával egyenlő adóterhet jelent, és amelynek összege a legkeresettebb árkategóriába tartozó cigaretták esetében nem lehet kevesebb, mint 60 EUR/1000 cigaretta. 2006. július 1-jétől a »60 EUR« helyébe »64« lép."

40. Ezen eltérő bánásmódnak ezenkívül arányosnak kell lennie a követett céllal. Ha az Osztrák Köztársaság az olyan szomszédos országokba irányuló cigarettavásárlási céllal végrehajtott utazások elkerülése érdekében, amelyek nem alkalmazzák a közösségi jog által létesített átfogó minimális jövedéki adót a cigarettára – a Bizottság megközelítését elfogadva –, köteles lenne a világ összes harmadik országának importjára nézve egységesen csökkenteni e mentesség mennyiségét, ez a szabályozás aránytalan lenne a követett célhoz képest.

41. Teljesen ellentétes lenne az arányosság elvével, ha a tagállamok a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdése alapján elismert lehetőség gyakorlásában kötelesek lennének vagy az összes harmadik országból érkező utazók mentességének csökkentésére, vagy ellenkezőleg, arra, hogy egyáltalán ne csökkentsék e mentességet. Ez a „mindent vagy semmit" megoldás nem veszi figyelembe, hogy a 69/169/EGK irányelv központi célja – emlékeztetni kell erre – a harmadik országok és a Közösség közötti nemzetközi utazás során előforduló importvámok rendszerének nagyobb fokú liberalizálása és ezen utazás megkönnyítése. A 69/169/EGK irányelv ezen általános célja feszültségben áll ugyanezen irányelv 5. cikkének (8) bekezdésében előírt lehetőséggel, mivel ezen lehetőség gyakorlásának az a következménye, hogy az utazók nemzetközi utazását akadályozza. Márpedig az irányelv 5. cikkének (8) bekezdésében előírt lehetőség és a 69/169/EGK irányelv általános célja között megtalálandó egyensúly azzal jár, hogy a tagállamnak az 5. cikk (8) bekezdése alapján elfogadott, cigarettára vonatkozó mentességet úgy kell csökkentenie, hogy az ne haladja meg az állam által követett és a közösségi jog által elismert célok elérésének biztosításához szükséges mértéket.

42. Így az a véleményem, hogy a 69/169/EGK irányelv 5. cikkének (8) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezéssel összeegyeztethető valamely tagállam által elfogadott azon szabályozás, amely csökkenti az e tagállamban lakóhellyel rendelkezők által kizárólag olyan szomszédos harmadik országból behozott cigarettára alkalmazandó mentesség mennyiségi korlátait, amely nem alkalmaz a közösségi jog által a cigarettára megállapított minimális jövedéki adóval legalább azonos mértékű adót.

43. Következésképpen a csatlakozási okmány XIII. mellékletének 6. fejezetét úgy kell értelmezni, miszerint azzal nem ellentétes, hogy az Osztrák Köztársaság átmenetileg olyan, 25 szálra korlátozott jövedékiadó-mentességet tartson fenn a Szlovéniából e tagállamba szárazföldön vagy belső vizeken érkező, Ausztriában lakóhellyel rendelkező utazók által behozott cigarettára nézve, amely egyenlő a jelenleg Ausztriában az utolsó bővítést követően megmaradó, szomszédos harmadik országokkal szemben alkalmazott mentességgel, amennyiben ezen országok nem alkalmaznak a cigarettára a 2002/10/EK irányelvvel módosított 92/79/EGK irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében előírt átfogó minimális jövedéki adóval egyező mértékű jövedéki adót.

IV – A második kérdés

44. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett második kérdésre adandó választ illetően az osztrák kormány álláspontját osztom. Az a tény, hogy a 25 szál cigarettára korlátozott jövedékiadó-mentesség csak egyetlen harmadik ország (Svájc) vámszabad területére alkalmazandó, míg az összes többi harmadik ország esetén 200 szál cigaretta hozható be jövedékiadó-mentesen, azzal az objektív körülménnyel magyarázható, hogy a Szlovén Köztársaság csatlakozását követően ez a terület az egyetlen Ausztiával határos, harmadik országhoz tartozó terület, ahol nem alkalmazandó a közösségi jog által előírt átfogó minimális jövedéki adóval legalább egyenlő mértékű adó. Az ilyen helyzet nem olyan jellegű, hogy érintené a szóban forgó osztrák szabályozásnak a Szlovén Köztársasággal (és az Ausztriával szomszédos többi új tagállammal) való összeegyeztethetőségét azon átmeneti időszak alatt, amely alatt a Szlovén Köztársaság nem köteles alkalmazni a közösségi jog által a cigarettára előírt átfogó minimális jövedéki adót. Ez a helyzet nem olyan jellegű, hogy valamely ilyen csökkentett jövedékiadó-mentességnek valamely tagállamra, mint a Szlovén Köztársaságra, vagy valamely harmadik ország vámszabad területére történő alkalmazása – a kérdést előterjesztő bíróság szóhasználata szerint – alkalmas az áruk szabad mozgása elvének megsértésére az EK 23., az EK 25. és az EK 26. cikk értelmében.

V – Végkövetkeztetések

45. Az előző megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt által feltett kérdésekre a következőképp válaszoljon:

„1) A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság

csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány XIII. melléklete 6. fejezetének 2. pontját úgy kell értelmezni, miszerint azzal nem ellentétes, hogy az Osztrák Köztársaság átmenetileg olyan, 25 szálra korlátozott jövedékiadó-mentességet tartson fenn a Szlovéniából e tagállamba szárazföldön vagy belső vizeken érkező, Ausztriában lakóhellyel rendelkező utazók által behozott cigarettára nézve, amely egyenlő a jelenleg Ausztriában az utolsó bővítést követően megmaradó, szomszédos harmadik országokkal szemben alkalmazott mentességgel, amennyiben ezen országok nem alkalmaznak a cigarettára a 2002. február 12-i 2002/10/EK tanácsi irányelvvel módosított, a cigaretták adójának közelítéséről szóló, 1992. október 19-i 92/79/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében előírt átfogó minimális jövedéki adóval egyező mértékű jövedéki adót.

2) Az előző kérdésre adott választ nem érinti az a tény, hogy a szóban forgó osztrák szabályozással létesített mennyiségi korlátozás jelenleg csak egyetlen harmadik ország vámszabad területére vonatkozóan áll fenn, és ugyanakkor az összes többi harmadik országból 200 szál cigaretta hozható be Ausztriába jövedékiadó-mentesen. Az ilyen helyzet nem sérti az EK 23., az EK 25. és az EK 26. cikket."